
Policijska uprava Murska Sobota – primer dobre prakse policijskega dela v dobro lokalne skupnosti¹

VARSTVOSLOVJE,
letn. 21
št. 3
str. 229–247

Katja Eman, Damir Ivančič, Dejan Bagari

Namen prispevka:

Primarni namen policijskega dela v skupnosti je aktivno sodelovanje s prebivalstvom in posledično boljše zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti. Cilj prispevka je predstaviti Policijsko upravo Murska Sobota (PU MS) kot primer dobre prakse policijskega sodelovanja s prebivalci.

Metode:

V prispevku je z uporabo metode študije primera podrobno analizirano in predstavljeno policijsko delo v skupnosti PU MS na območju Pomurja.

Ugotovitve:

Pomurska policija je v preteklem desetletju uspešno implementirala model policijskega dela v skupnosti in naredila pomemben korak k varnejši lokalni skupnosti, o čemer priča tudi zadovoljstvo Pomurcev z delom policije (Petek in Eman, 2018). Uspešnemu projektu policijskega dela v skupnosti *Nazaj k ljudem* so sledili še *Akademija detektiva Frančka* v Termah Banovci, projekt *Družina v prometu* v sodelovanju z osnovnimi šolami, preventivni projekti *Pobarvali bomo*, *Soboški bicikl* in *Skupaj premagovali ovire za slepe* v Mestni občini Murska Sobota (MO Murska Sobota), projekt *Hvala, ker ne uporabljate mobilnega telefona* ter ne nazadnje tudi usposabljanje policistov za delo z AED in pomoč pri srčnem zastoju. PU MS se lahko pohvali tudi z aktivnim sodelovanjem v dobrodelnih akcijah, med katerimi je najbolj znan letni koncert Orkestra slovenske policije, kjer zbrana sredstva podarijo pomoči potrebnim otrokom v regiji. Poleg aktivnega sodelovanja z lokalno skupnostjo PU MS skrbi tudi za svoje zaposlene, pri čemer najbolj izstopa projekt *Promocija zdravja na delovnem mestu*, ki je dobil državno priznanje za najboljšo dobro prakso na področju varnosti in zdravja pri delu ter priznanje Agencije EU za zdravo in varno delovno okolje za vse generacije.

Praktična uporabnost:

PU MS je nedvomno primer dobre prakse policijskega dela v skupnosti, ki lahko služi kot model za druge. Nedvomno pa si mora pomurska policija tudi

¹ Prispevek je nastal v okviru programske skupine Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru. Projekt *Varnost v lokalnih skupnostih (2015–2018)* financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS, številka projekta P5-0397).

v prihodnje prizadevati in biti dosegljiva ter vidna ljudem, da bodo tudi ljudje pripravljeni sodelovati z njo.

Izvirnost/pomembnost prispevka:

Prispevek predstavi prvi primer dobre prakse policijskega dela v skupnosti v slovenskem prostoru, ki je uporabna tako za slovensko policijo kot tudi lokalne skupnosti in druge deležnike na področju zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti.

UDK: 351.741

Ključne besede: Policijska uprava Murska Sobota, policijsko delo v skupnosti, varnost, lokalna skupnost

Police Directorate Murska Sobota – An Example of Good Practice of Police Work for the Benefit of the Local Community

Purpose:

The primary purpose of community policing is to actively cooperate with the residents and, consequently, better ensure safety/security in the local community. The aim of the paper is to present Police Directorate Murska Sobota (PD MS) as an example of good practice of police cooperation with residents.

Design/Methods/Approach:

Using the method of the case study, the community policing in the PD MS in the Pomurje area is analysed and described.

Findings:

In the past decade, the Police in Pomurje successfully implemented a model of community policing and made an important step towards a safer local community. This is evident also from the satisfaction of the residents in Pomurje with the work of the police (Petek and Eman, 2018). The successful project of police work in the community entitled *Back to the people* was followed by the project *Academy of the Detective Franček* in the Spa Banovci, the project *Family in traffic* in cooperation with elementary schools, preventive projects *We will be painting*, *Bike of Murska Sobota*, and *Together overcoming the obstacles for the blind in the Municipality Murska Sobota*, a project *Thank you for not using a mobile phone* and, last but not least, training of police officers for the work with AED and helping with heart failure. PD MS can also boast with active participation in charity campaigns, among which the annual concert of the Slovenian Police Orchestra is best known, where the collected funds are given to children in need in the region. In addition to active cooperation with the local community, PD MS also takes good care of its employees, with the most prominent project *Promoting Health at Work*, which won the state recognition for best practice in the field of occupational safety and health, and recognition of the EU Agency for a Healthy and Safe Workplace environment for all generations.

Practical Implications:

PD MS is undoubtedly an example of good practice of police work in a community that can serve as a model for others. Undoubtedly, the Police of

Pomurje region police must continue to make efforts to be accessible and visible to people, so that people are willing to cooperate with it.

Originality/Value:

The paper presents the first example of good practice of police work in a community in Slovenia, which is useful both for the Slovenian police, local communities and other stakeholders in providing safety/security in the local community.

UDC: 351.741

Keywords: Police Directorate Murska Sobota, community policing, safety/security, local community

1 UVOD

Varovanje ljudi in premoženja je staro skoraj toliko kot človeštvo, saj če je le-to hotelo obstati, se je moralo samo varovati. V današnjem času je človek izpostavljen vse večjim tveganjem, kajti varnost je družbeno občutljiv pojem, kar pomeni, da je občutek varnosti ena izmed najpomembnejših potreb človeka (Pečar, 1994). Potreba pomeni, da gre za neko pomanjkanje, ki jo človek želi z določeno dobrino nadomestiti oziroma zadovoljiti, dobrina pa je sredstvo, ki omogoča zadovoljitev potrebe (Bučar, 1997). Pri varnosti gre za realno potrebo, kar pomeni, da je ob nevarnosti človek resnično ogrožen (Žnidarič, 2006).

Varnost je tudi »javna dobrina, ki mora biti dostopna vsem« (Žnidarič, 2006, str. 53). Že v Ustavi Republike Slovenije (Ustava RS, 1991) je v 34. členu zapisano, da ima vsakdo pravico do varnosti. Gre za temeljno vrednoto, ki je pomembna za človekov obstoj (Mitar, 2008). Pri vrednotah gre za to, da se na dolgi rok lahko spreminjajo oziroma postajajo bolj ali manj pomembne, vežejo se na to, k čemur stremlji človek (Pečar, 1988). Sama »varnost je odvisna od oblik njenega ogrožanja« (Eman in Hacin, 2015, str. 41), stanje varnosti namreč ne pomeni, da ni prisotnih ogrožanj, pomeni le, da so le-ti v danem trenutku obvladani (Grizold, 1992). Za človeka pa to ni toliko pomembno kot sama grožnja, kajti za varnost največje ogrožanje predstavlja sama kriminaliteta, zato je le-to treba nadzirati, ker nam prav kriminaliteta predstavlja neke izzive, ki jih je treba vseskozi izpopolnjevati oziroma nadgrajevati, navsezadnje celotne kriminalitete ne moremo odstraniti (Meško in Sotlar, 2012).

Vsaka družba se srečuje s pojmom kriminaliteta. Gre za pojav, ki ga ne moremo preprečiti, lahko pa ga omejimo (Meško, 2002a). Že Durkheim (v Meško, 2002a) je menil, da družba brez kriminalitete ne obstaja, torej se je z njo treba spopasti. Človeku namreč škoduje tudi na psihični in moralni ravni (Pečar, 1994). Kriminaliteta je tudi pojav, ki v družbi spodbuja iskanje novih pristopov, kako se boriti proti njej (Meško, 2002b). Pečar (1994) poudarja, da kriminaliteta ohranja ustvarjalnost pri boju proti kriminaliteti, torej človeka spodbuja k razmišljanju, na kakšen način in s čim se bo boril proti odklonskim pojavom. Pri tem pa je treba temeljiti na podlagi najnovejših znanj, ki so na voljo, saj se bodo le tako lahko oblikovali najbolj primerni pristopi za preprečevanje določene vrste kriminalitete (Meško in Sotlar, 2012; Pirnat, Hacin in Meško, 2018).

Človek pojmuje kriminaliteto kot grožnjo za njegov obstoj, pri čemer gre velikokrat za strah pred kriminaliteto. Ker je ta strah velikokrat fiktiven, se človek počuti ogroženega zaradi različnih razlogov, ki so lahko realni ali nerealni (Meško, Fallshore in Jevšek, 2007). Vse to je povezano s človekovim pojmovanjem občutka varnosti oziroma prisotnosti delinkventnih dejanj, ki sta glavna vzroka takega počutja (Meško, 2002b).

Vsekakor pa zagotavljanje lokalne varnosti kot tudi preprečevanje kriminalitete na lokalni ravni poteka v okviru občine, pri čemer ima policija praviloma glavno vlogo (Pirnat in Meško, 2018). Meško (2002a) meni, da mora policija sama zagotoviti nadzor, saj ima velik vpliv na stanje kriminalitete v lokalni skupnosti. Po drugi strani pa Trojanowicz, Kappeler in Gaines (2002) menijo, da lahko na kriminaliteto vplivamo predvsem s spremembami okoliščin, v katere lahko človek zapade (na primer brezposelnost).

Boj proti kriminaliteti se začne s preventivnim preprečevanjem odklonskih, v večini kaznivih dejanj, storjenih s strani kogarkoli, pri čemer ta dejanja prepreči neformalni ali formalni subjekt (Pečar, 2001).

Eden od preventivnih načinov preprečevanja kriminalitete spodbuja model policijskega dela v skupnosti, kjer je poudarjeno sodelovanje policije in prebivalstva (Pagon in Lobnikar, 2001). Policija je namreč brez pomoči prebivalstva manj uspešna pri odkrivanju kriminalitete v lokalni skupnosti (Meško in Lobnikar, 2005). Pri tem pa morajo sodelovati tudi drugi akterji, ki delujejo na lokalni ravni, to so: župani, predstavniki nevladnih organizacij idr. (Meško in Sotlar, 2012). Poznamo različne ravni oziroma pristope preprečevanja kriminalitete, ki jih lahko različno delimo. Najbolj osnovna delitev je na: primarno, sekundarno in terciarno preprečevanje kriminalitete. Pri primarnem preprečevanju kriminalitete gre za delovanje, kjer se že vnaprej (preventivno) želi preprečiti nastanek kaznivih dejanj z navzočnostjo policistov v lokalni skupnosti, sosedsko stražo, zasebno varnostjo, izobraževanjem o kriminaliteti itd. (Meško in Hacin, 2018). Sem spada tudi socialna prevencija (Šelih, 2004), ki poskuša odpraviti socialne probleme oziroma vzroke kriminalitete v skupnosti, kot so: nezaposlenost, družbeno neenakost, revščino idr. (Meško, 2002a). Z vsem tem delovanjem v lokalni skupnosti lahko to pripomore k zmanjšanju strahu pred kriminaliteto.

Pri sekundarnem preprečevanju kriminalitete gre že za to, da se v skupnosti kažejo »simptomi« prestopništva, kar pomeni, da gre za »zgodnje odkrivanje storilcev« (Meško, 2002a). Pri tem imajo velik pomen subjekti zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti, saj se morajo na kazniva dejanja odzvati. Sem spada že omenjeni model policijskega dela v skupnosti. Pri terciarnem preprečevanju kriminalitete pa gre za že znane prestopnike, s katerimi ima v večini opravka le policija, kajti gre v večini za povratništvo (Meško in Vogrinec, 2003; Meško in Hacin, 2018).

Oblike kriminalitete se vseskozi spreminjajo, zato morajo biti preprečevalci le-tega in snovalci zakonov, aktov, listin idr. dobro organizirani, da lahko temu kar se da učinkovito sledijo in jih poskušajo dobro načrtovati, pri čemer se s temi ukrepi strinjajo (Meško, 2006). Po drugi strani je tudi pomembno, da se to upošteva pri preprečevanju kriminalitete in zagotavljanju varnosti.

V Ustavi RS (1991) je v 5. poglavju od 138. do 145. člena opredeljena samouprava. V 138. členu je zapisano, da je občina samoupravna lokalna skupnost in se financira iz lastnih virov, če tega ni zmožna, ji država zagotovi dodatna sredstva. Kaj sploh pomeni pojem lokalna skupnost in kako zagotavljanje varnosti poteka v sami lokalni skupnosti? Pri varnosti v lokalni skupnosti, pri čemer lokalna skupnost pomeni, da gre za »družbeno skupnost na določenem območju« (Vlaj, 2006, str. 17), gre za to, da se le-ta zagotavlja na lokalni ravni, kar pomeni, da poleg policije sodelujejo tudi prebivalstvo in drugi, tj. državni ali nedržavni subjekti. Njihovo sodelovanje naj bi temeljilo na izmenjavanju informacij in medsebojni pomoči, kajti le na takšen način lahko zagotavljanje varnosti poteka zadovoljivo (Pečar, 2001).

Grafenauer (2000) lokalno skupnost označuje kot teritorialno skupnost ljudi, ki svoje skupne potrebe zadovoljuje s skupnimi cilji. O lokalni skupnosti je tako mogoče govoriti, kadar sta na nekem zaokroženem območju vzpostavljena tesnejše sodelovanje in povezanost med ljudmi, ki tam živijo. Vlaj (2006) poudarja, da so najozje lokalne skupnosti tiste, v katerih imajo prebivalci skupni interes, da zagotovijo tiste splošne pogoje, ki omogočajo družbeno življenje na tem območju, in sicer potrebe po preskrbi z vodo, plinom, elektriko, po ureditvi kanalizacije, javne razsvetljave, po načrti rabi prostora, po lokalnih komunikacijskih in določenih skupnih prevoznih sredstev. To so tako imenovane komunalne zadeve.

Občinski program varnosti (v nadaljevanju: OPV) je »temeljni strateški dokument, v katerem so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnega in kvalitetnega življenja prebivalcev občine« ali lokalne skupnosti (Ministrstvo na notranje zadeve RS [MNZ RS], 2015, str. 3). V 6. členu Zakona o občinskem redarstvu (ZORed, 2006) je zapisano, da občinski svet na predlog župana sprejeme OPV, pri čemer je treba njegovo izvajanje oceniti vsako leto. Pri usklajevanju le-tega sodelujejo še: občinsko redarstvo, policija, župan in drugi. OPV se izdelava na podlagi smernic, ki jih izda MNZ RS, s katerimi si občina pomaga pri izdelavi lastnega OPV. Pri tem gre zgolj za usmeritve, saj ga občina sama oblikuje na podlagi svoje problematike in finančnih zmogljivosti (MNZ RS, 2015). OPV vsebuje oceno varnostnih razmer, kar pomeni, da je treba preučiti dejavnike tveganja v lokalni skupnosti (MNZ RS, 2015) in na podlagi tega oblikovati postopke reševanja teh problemov (ZORed, 2006). »Namen OPV je določiti enotne kriterije za zagotavljanje javne varnosti v občini in opredeliti ukrepe, ki zagotavljajo javno varnost in javni red na območju občine.« (MNZ RS, 2015, str. 3)

Za varnost lokalne skupnosti skrbijo različni organi in službe, in sicer: policija, civilna zaščita, gasilci, reševalci nujne medicinske pomoči, redarske službe in v izrednih primerih tudi vojska. Ker prispevek govori o policijski dejavnosti v lokalni skupnosti, v nadaljevanju nekaj več o policiji, policijski dejavnosti, vodjih policijskih okolišev in varnostnih svetih.

Namen prispevka je predstaviti Policijsko upravo Murska Sobota (PU MS) kot primer dobre prakse policijskega sodelovanja s prebivalci. Z uporabo metode študije primera v tretjem delu podrobno analiziramo in predstavimo policijsko delo v skupnosti PU MS na območju Pomurja. Gre za prvi tovrstni prispevek o dobri praksi policijskega dela v skupnosti v slovenskem prostoru, ki je uporabna tako za slovensko policijo kot tudi lokalne skupnosti in druge deležnike na področju zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti.

2 POLICIJA, POLICIJSKA DEJAVNOST, POLICIJSKO DELO V SKUPNOSTI

2.1 Policija

Policija je subjekt, ki skrbi za notranjo varnost države (Zakonu o organiziranosti in delu v policiji [ZODPol], 2013). To delo opravljajo pooblaščené uradne osebe – policisti, ki imajo v ta namen določena (policijska) pooblastila (Modic, Lobnikar in Dvojmoč, 2014). Ta so jim dana kot »orodje« za učinkovito opravljanje policijskih nalog. Poleg tega, da je to njihova pravica, je tudi njihova dolžnost (Žaberl, 2006). Ker druge organizacije teh pooblastil nimajo (oziroma so ta pooblastila omejena), je še posebej pomembno, da policisti ta pooblastila spoštujejo, saj so zaradi tega pod drobnogledom javnosti.

Policija je organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve, kar pomeni, da ta opravlja tudi nadzor nad delom policije. V 5. členu ZODPol (2013) je navedeno, na kakšen način poteka nadzor. Poleg ministrstva za notranje zadeve izvaja nadzor tudi policija sama. Če pride do kršitve človekovih pravic, se lahko pritoži tudi posameznik, če meni, da niso bile spoštovane človekove pravice (Žaberl, 2006).

Pri svojem delu se morajo policisti držati Kodeksa policijske etike (Policija, 2008), ki vsebuje načela, kako so organizirani odnosi tako med policisti kot tudi med policisti in prebivalstvom ter drugimi organizacijami. Tako se določijo določena moralna načela, ki jih mora policija pri svojem delu spoštovati (Ivančič in Žibrat, 2016).

Policija je organizirana na treh ravneh: državni, regionalni in lokalni ravni. Pri policijskem zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti je pomembna predvsem organizacija na lokalni ravni (Tičar, 2015), in sicer kot policijska postaja. Ta je odgovorna za izvajanje nalog v sami lokalni skupnosti. Gre za subjekt, ki največ pripomore k zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti in je posledično tudi najpomembnejši akter na lokalni ravni (Modic et al., 2014).

Pomembna vloga policije v družbi je tudi skrb za izvrševanje zakonov (Ivančič in Žibrat, 2016). Pri tem gre na eni strani za skrb pri spoštovanju zakonov s strani ljudi, po drugi strani pa gre za dolžnost policistov uveljavljati le-te zakone. Policija kot sama institucija deluje na različnih področjih, ki se tičejo varnosti. Njeni glavni nalogi sta »ohranjanje javnega reda in preprečevanje in odkrivanje kriminala« (Žaberl, 2006, str. 21).

V ZODPol (2013) je od 34. do 37. člena opisano, na kakšen način sodeluje policija z lokalno skupnostjo in civilno družbo ter institucijami v lokalni skupnosti. Glavni namen tega sodelovanja je zagotavljanje večje varnosti (Jere, Sotlar in Meško, 2012).

Policija je še vedno znana kot »organizacija represije« (Završnik, 2010), in sicer zaradi načina dela v preteklosti, ko je bila organizacija bolj zaprtega tipa. Od slovenske osamosvojitve naprej je doživela kar nekaj sprememb na vseh ravneh svojega delovanja (Modic et al., 2014). Do sprememb je prišlo predvsem z namenom, da bi se približali zahodnim idejam o načinu delovanja policije. Pri tem je bil mišljen bolj odprt tip organizacije, ki stremi predvsem k približanju ljudem in njihovim potrebam (Žaberl, 2006). Pri tem gre za poudarjanje sodelovanja in skupnega reševanja problemov. Navsezadnje je odzivanje policije poleg

reaktivnega tudi proaktivno, kar je predvsem pomembno v lokalni skupnosti (Eman, Meško in Ivančič, 2012). Že v Resoluciji o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016 (ReNPPZK12-16, 2012) je zapisano, da je treba poudarjati proaktivne (preventivne) ukrepe in ne toliko represivnih, kajti preden neko kaznivo dejanje nastane, se ga lahko s preventivnimi ukrepi poskusi že v naprej preprečiti. Eden od takšnih preventivnih ukrepov je policijsko delo v skupnosti (Jere et al., 2012). Represivni ukrepi se izvajajo v primeru že storjenega kaznivega dejanja, ko je treba osebo prijeti in kaznovati, pri čemer poleg policije delujejo tudi sodišča, zapori idr. (Meško, 2002a). Gre torej za prepletanje represivnih in preventivnih ukrepov, pri čemer naj bi v lokalni skupnosti poudarjali predvsem preventivne ukrepe (Meško in Lobnikar, 2005). Dejstvo je, da se v lokalni skupnosti rešujejo predvsem specifični problemi, pri čemer lahko nekatere rešijo že vnaprej. Bolje, kot poskuša policija obvladovati tveganja v skupnosti, večje zaupanje prebivalstva si pridobi (Pagon in Lobnikar, 2001). Že ZODPol (2013) poudarja sodelovanje policije z lokalno skupnostjo (Modic et al., 2014), pri čemer je lokalna skupnost mišljena kot vsi subjekti, ki s skupnimi močmi pripomorejo k zagotavljanju večje varnosti.

2.2 Policijska dejavnost

Policijska dejavnost (angl. *policing*) je »dejavnost varovanja življenja in premoženja ljudi ter zagotavljanja reda, da bi lahko ljudje v miru opravljali svoje delo« (Lobnikar in Mušič, 2004, str. 59). Tako v okviru policijske dejavnosti delujejo različne institucije, kjer ima največji pomen še vedno policija (Modic et al., 2014). Ta ima široko paleto nalog, ki jih opravlja, in sicer od varovanja življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi, preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, vzdrževanja javnega reda do varovanja določenih oseb, prostorov, objektov in okolišev objektov (Zakon o nalogah in pooblastilih policije [ZNPPol], 2013). Kljub temu pri opravljanju le-teh potrebuje »pomoč« drugih institucij. Lobnikar, Sotlar in Meško (2013) so pri policijski dejavnosti poudarjali predvsem vlogo policije in njeno usklajevanje z drugimi institucijami, ki sodijo v sam pojem policijske dejavnosti.

Policija je bila najprej edini organ, ki je opravljal naloge, povezane z zagotavljanjem varnosti in javnega miru ter preprečevanjem kriminalitete (Modic et al., 2014). Šele kasneje je del nalog policija prepustila organizacijam, ki niso bile ustanovljene s tem namenom. Ko so posamezne naloge, ki jih je s prva opravljala le policija, dobile tudi druge institucije, je prišlo do pluralizacije policijske dejavnosti (Lobnikar et al., 2013).

V nadaljevanju bomo pojasnili, kaj pluralizacija policijske dejavnosti sploh pomeni. Pluralizacijo policijske dejavnosti spodbujajo ekonomski dejavniki (Šelih, 2004), kot je na primer kriza, ki je Slovenijo prizadela leta 2008. Policija je bila zaradi pomanjkanja sredstev primorana izvajati le prioritete naloge, druge pa prepustiti drugim izvajalcem (Lobnikar et al., 2013), in sicer so si naloge »razdelili« državni organi, ki spadajo pod formalno nadzorstvo, kot tudi osebe v zasebnem varstvu, ki spadajo pod institucionalizirano neformalno nadzorstvo (Pečar, 1992). Pluralizacija policijske dejavnosti torej pomeni, da policija zgublja svoj »monopol«.

Njene naloge se delijo tudi na druge subjekte z določenimi pooblastila, ki jih prebivalstvo nima, kot so občinsko redarstvo, zasebnovarnostna industrija in cariniki ter drugi akterji v lokalni skupnosti (Modic et al., 2014). Policija ima kljub temu še vedno največ pooblastil in je še vedno glavna predstavnicica policijske dejavnosti, ob tem pa mora ostati konkurenčna in kazati namen svojega obstoja (Lobnikar et al., 2013).

2.3 Policijsko delo v skupnosti

Policijsko delo v skupnosti predstavlja enega izmed novejših (nikakor pa ne več tako zelo novih) načinov zagotavljanja varnosti. Pri njem izstopa poudarek na sodelovanju med državljani in policijo, skupno identificiranje varnostnih problemov in njihovo reševanje. V slovenski policiji so ga vpeljali leta 2013 s sprejemom Strategije policijskega dela v skupnosti,² ki je prinesla določene novosti na področju organizacije dela, delovnih procesov, usposabljanja in izobraževanja ter tudi spremembo miselnosti o vlogi policijskega dela v skupnosti. Njen namen je bil povečati učinkovitost in uspešnost dela policije pri zagotavljanju varnosti v lokalnih skupnostih. Policijsko delo v skupnosti ni samo preventivno, ampak tudi represivno delo policistov (Policija, n. d.; Meško in Pirnat, 2017; Modic, 2017).

Slovenska policija pri opredelitvi policijskega dela v skupnosti na svoji spletni strani (Policija, n. d.) poudarja, da se morajo »pomena policijskega dela v skupnosti ob vsakem stiku z občani zavedati vsi policisti in kriminalisti, ne glede na to, kakšno delo in na kateri ravni ga opravljajo. Nosilec policijskega dela v skupnosti v policijskem okolišu je še vedno vodja policijskega okoliša. Zelo pomembno pa je, da se preventivni in represivni ukrepi izvajajo na visoki profesionalni ravni, kar pomeni, da je treba delo opravljati ne le strokovno, ampak tudi etično, humano, pravično in se izogibati konfliktom. Integriteta policistov in spoštljivi medsebojni odnosi, tako znotraj kot navzven, morajo biti na prvem mestu. Policisti morajo vedeti, da se zaupanje ljudi lahko izgubi že z majhnimi napakami. Pri opravljanju nalog se je treba zavedati temeljnega poslanstva policije – policija služi ljudem.« Ravno slednje je izredno pomembno sporočilo državljanom – policija služi ljudem, torej njim (Eman in Hacin, 2018).

2.4 Vodja policijskega okoliša (VPO)

Leta 1996 je bila izvedena reorganizacija slovenske policije, pri čemer je bila ena od sprememb na lokalni ravni večji poudarek na preventivi z vodji policijskih okolišev (v nadaljevanju: VPO) (Žaberl, 2004). Vodja policijskega okoliša je oseba, ki je v policiji odgovorna za zadeve, ki se tičejo lokalne skupnosti in je neka »vez« med prebivalstvom in policijo (Smolej, 2013). Njegove naloge so naravnane predvsem preventivno. Represivne ukrepe izvajajo »specialistične skupine v policijski enoti

2 V strategiji zapisani cilji policijskega dela v skupnosti so: 1) več partnerskega sodelovanja z lokalno skupnostjo, državnimi organi in civilno družbo; 2) večja vidnost in okrepljena prisotnost policistov v lokalni skupnosti; 3) večji občutek varnosti; in 4) večje zaupanje v delo policije in zadovoljstvo z njim (Policija, n. d.).

(policisti kriminalisti v lokalni kriminalistični skupini ipd.)« (Žaberl, 2004, str. 271). VPO torej ne izvaja represivnih ukrepov? Seveda jih izvaja, ko pride do kaznivega dejanja in mora po dolžnosti ukrepati. Kako pa je v praksi? Na podlagi izvedenih raziskav je bilo ugotovljeno, da VPO še vedno v manjši meri opravlja preventivna dela predvsem z razlogi pomanjkanja kadra, slabega razumevanja vodij za preventivno delo ipd. (Mikulan, 2004). Tudi Kosmač in Gorenak (2005) ugotavljata, da sodelavci ne razumejo vloge in nalog VPO. Mogoče bi lahko razlog iskali v njegovem poimenovanju, saj je eden izmed predlaganih novih izrazov za VPO »policist za preventivo«, kjer je že iz imena razvidno, k čemu stremi ta policist (Meško, 2002a, str. 248).

VPO sodeluje s prebivalstvom in drugimi v lokalni skupnosti, ki jih zanima problematika v lokalni skupnosti, predava v šolah in vrtcih, sodeluje pri odkrivanju storilcev kaznivih dejanj in odkriva kriminalna žarišča, daje nasvete, navodila in opozorila občanom glede kaznivih dejanj in prekrškov, vrača najdene predmete in obiskuje žrtve kaznivih dejanj. VPO je torej glavni akter, ki spodbuja preventivo in pozna problematiko okoliša, kjer deluje (Žaberl, 2004). Raziskave so pokazale, da kar 75 % anketiranih ne pozna svojega VPO (Banutai, Rančigaj in Lobnikar, 2006), zato je še posebej pomembno, da VPO dela v »svojem« okolišu, kjer spozna ljudi in njihovo problematiko (Mikulan, 2004; Trojanowicz et al., 2002).

Območje policijskih postaj je razdeljeno na policijske okoliše, pri čemer ima vsak okoliš vodjo policijskega okoliša (Kosmač in Gorenak, 2005). Pri tem se policijski okoliš sovpada z lokalno skupnostjo oziroma občino (Modic et al., 2014).

Kot že omenjeno, je pomembno predvsem sodelovanje vodje policijskega okoliša s prebivalstvom, saj je le-ta »nosilec policijskega dela v skupnosti in odgovoren za njegovo izvajanje« (Smolej, 2013, str. 2). V Resoluciji o preprečevanju in zatiranju kriminalitete (RePZK, 2006) iz leta 2006 je posebej poudarjena pomembnost vodje policijskega okoliša (Jere et al., 2012). Zanimivo je, da je v ReNPPZK12-16 (2012) preventivna dejavnost poudarjena, vendar se VPO več ne omenja. Slednje lahko kaže na to, da sta se VPO in z njim policijsko delo v skupnosti v slovenskem prostoru že uspešno implementirala.

Raziskave, ki so bile izvedene v preteklosti, so pokazale, da prebivalstvo premalo pozna VPO (Banutai et al., 2006). V Lendavi so Lobnikar et al. (2013) opravili študije, pri katerih so ugotavljali implementacijo policijskega dela v skupnosti ter različne percepcije te implementacije pri Romih in ne-Romih. Izkazalo se je, da so anketiranci iz romske skupnosti pogosteje zaznali motnje in kriminaliteto v svojem okolju in so manj vključeni v skupnost, v kateri živijo, v primerjavi z neromskimi anketiranci (Lobnikar et al., 2013). Bren in Bagari (2013) sta v študiji o zadovoljstvu občanov z delom policije, njeni uspešnosti, o zaupanju vanjo ter občutku varnosti na območju Policijske uprave Murska Sobota ugotovila, da prebivalci zaupajo pomurski policiji (med 60 % in 69 %), da so zadovoljni z njenim delom (med 56 % in 66 %) in da je policija manj uspešna na področju preiskovanja kriminalitete kot na področju opravljanja splošnih policijskih nalog. Prav tako je bil med anketiranimi izkazan visok občutek varnosti. Petek in Eman (2018) sta v študiji primera MO Murska Sobota na področju zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti ugotovili, da gre za varno lokalno skupnost, kar potrjujejo tudi razgovori z deležniki zagotavljanja varnosti in policijska statistika, ki kaže

tudi na visoko preiskanost kaznivih dejanj na PU MS. Na področju zagotavljanja varnosti je v občini veliko narejenega, od izvedbe raznih konferenc, okroglih miz, delavnic do drugih projektov.

V zadnjem času je veliko govora o zagotavljanju varnosti na lokalni ravni. V okviru programske skupine Fakultete za varnostne vede se je leta 2015 začel raziskovalni projekt Varnost v lokalnih skupnostih, ki se je končal konec leta 2018. V okviru tega projekta je bilo izvedenih več konferenc in posvetov. 2. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih je bila leta 2017 v sodelovanju s PU MS in MO Murska Sobota izvedena v središču Murske Sobotе. Njen cilj je bil povezati teorijo s prakso. Pomemben rezultat te in vseh ostalih nacionalnih konferenc je bil podajanje novih idej za boljše zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti ter izboljšanje že obstoječih načinov zagotavljanja varnosti (Programska skupina Varnost v lokalnih skupnostih, n. d.). Vsekakor so raziskovalci programske skupine dosegli svoj namen, saj so združili teorijo s prakso in pripomogli k prepoznavnosti praks ter reševanju lokalnih primerov zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti (Meško, Sotlar in Lobnikar, 2018).

2.5 Varnostni sosveti

Varnostni sosvet je ena od oblik posvetovalnih teles (poleg npr. sveta in komisije), ki so pomembni pri reševanju varnostne problematike v lokalnih skupnostih (Tičar, 2015). Ustanovi jih občinski svet na pobudo župana, pri čemer gre za to, da lahko na podlagi (so)svetov občani odločajo oziroma podajo mnenje, kar se tiče zadev lokalne skupnosti (Zakon o lokalni samoupravi [ZLS-UPB], 2007). Tukaj sodelujejo tudi drugi subjekti, kot so policija, zasebnovarnostna podjetja, župan ipd. (Jere et al., 2012).

Namen ustanavljanja posvetovalnih teles je predvsem izmenjava mnenj o problematiki v lokalni skupnosti ter način njenega reševanja (Mikulan, 2004; ZODPol, 2013). Pomembna pa je tudi predstavitev dela policije in samo izmenjevanje informacij s sodelujočimi (Bren in Bagari, 2013). Glavni namen sosvetov je torej boljše zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti, kjer se poudarja partnersko sodelovanje s policijo pa tudi drugimi subjekti, kar je predvsem pomembno za izvajanje policijskega dela v skupnosti (Jere et al., 2012).

Na začetku 21. stoletja so bila posvetovalna telesa šele na začetku razvoja (Mikulan, 2004). Kako so se razvila do danes? V Sloveniji je bilo leta 2012 179 varnostnih sosvetov (Jere et al., 2012). Vprašanje pa je, kako dobro sploh delujejo. Meško in Lobnikar (2005) ugotavljata, da varnostni sosveti v praksi še niso uresničeni do te mere, da bi le-to bilo zadovoljivo. Raziskave so pokazale, da policijski komandirji zaznavajo premalo interesa pri lokalni skupnosti, kar se tiče udeležbe posvetovalnih teles (Kosmač in Gorenak, 2004). Delati je treba torej predvsem na tem, da se bodo varnostni sosveti uveljavili v praksi, navsezadnje gre tukaj za neki »stik« med vsemi sodelujočimi v lokalni skupnosti. Vsi ti pa so v pomoč pri odločanju glede varnostne in druge problematike v lokalni skupnosti (Tičar, 2015). Raziskave so pokazale, da jih večina (vprašanih) meni, da so varnostni sosveti dober korak naprej pri reševanju varnostne problematike (Meško in Lobnikar, 2005).

V občini je lahko ustanovljenih več varnostnih sosvetov (ZLS-UPB, 2007), npr. leta 2004 je imela PU MS ustanovljena 4 posvetovalna telesa (Mikulan, 2004), danes pa jih ima 12³ (Policija, 2017). Le-ta sodelujejo pri ideji o sodelovanju lokalnih partnerjev na lokalni ravni, predvsem pri preprečevanju kriminalitete (Meško in Sotlar, 2012).

3 POLICIJSKA UPRAVA MURSKA SOBOTA IN POLICIJSKO DELO V SKUPNOSTI

Območje PU MS meri 1.337 km² ali 6,6 % celotnega ozemlja Slovenije. Na tem območju v 27 občinah prebiva 121.824 prebivalcev (5,9 % celotnega prebivalstva Slovenije) in deluje 8.801 poslovnih subjektov (4,1 % vseh poslovnih subjektov v Sloveniji) (Ajpes, 2018).

Pomurje leži na severovzhodnem delu Slovenije in meji na severu z Avstrijo, na vzhodu z Madžarsko in na jugu s Hrvaško. Sodi med turistično privlačnejše regije v Sloveniji, saj letno tu prenoči več kot 900.000 turistov, kar predstavlja 9,0 % vseh, ki obišejo našo državo. PU MS varuje 64 km notranje meje z Avstrijo in 102 km notranje meje z Madžarsko ter 61 km zunanje »schengenske meje« s Hrvaško.

Teritorialno je območje razdeljeno na 346 naselij, ki so upravno organizirana v 27 občinah, od katerih ima Murska Sobota status mestne občine. Na območju delujejo 4 upravne enote, in sicer Murska Sobota, Ljutomer, Gornja Radgona in Lendava.

Na lokalni ravni v okviru PU MS deluje 5 območnih in 3 področne policijske postaje. Sedeži območnih policijskih postaj so v Murški Soboti, Lendavi, Gornji Radgoni, Ljutomeru in Gornjih Petrovcih. Področne policijske postaje na območju PU MS so Postaja prometne policije Murska Sobota, Policijska postaja za izravnalne ukrepe Murska Sobota in Postaja mejne policije Petišovci.

Postaja mejne policije Petišovci pokriva dva mejna prehoda za mednarodni cestni promet v Petišovcih in tri mejne prehode Gibina, Razkrižje in Hotiza. Prav tako PU MS deluje na svojem območju v okviru policijskih pisarn Rogaševci, Hodoš, Dobrovnik in Razkrižje. Na njenem območju sta madžarska narodnostna manjšina in romska skupnost. Policijska postaja Murska Sobota je razdeljena na pet policijskih okolišev. Na območju MO Murska Sobota naloge opravljata dve vodji policijskih okolišev, na vseh ostalih okoliših v Pomurju pa po eden, tako ima Policijska postaja Murska Sobota šest vodij policijskih okolišev. Policijska postaja Lendava ima pet policijskih okolišev. Policijska postaja Gornji Petrovci ima tri policijske okoliše, Policijska postaja Gornja Radgona prav tako tri policijske okoliše, tri policijske okoliše ima tudi Policijska postaja Ljutomer.

3.1 Primeri dobre prakse policijskega dela v skupnosti PU MS

Zagotavljanje lokalne varnosti kot tudi preprečevanje kriminalitete na lokalni ravni potekata v okviru občine, pri čemer ima policija praviloma glavno vlogo. Zelo dobro pri tem pa je, če policija dobro sodeluje z občino, kar se je pokazalo

3 Pod okrilje občine Murska Sobota spada posvetovalno telo Svet za izboljšanje varnosti (Policija, 2017).

tudi v Murski Soboti v zadnjem mandatu župana dr. Aleksandra Jevška, ki je upokojeni policist in verjetno zato policijo tudi bolj razume ter ji praviloma pride nasproti pri reševanju varnostnih problemov v lokalni skupnosti. Slednje je mogoče razbrati tudi iz trenutno veljavnega Občinskega programa varnosti MO Murska Sobota (Mestna občina Murska Sobota [MO Murska Sobota], 2016), ki zelo podrobno opredeli varnostne potrebe v MO Murska Sobota ter strateške in operativne cilje za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti, pri čemer se ne zanaša samo na policijo in mestno redarsko službo, ampak pogleda širše na področje pluralne policijske dejavnosti.

PU MS se lahko pohvali kot primer dobre prakse policijskega sodelovanja s prebivalci. Pomurska policija je v preteklem desetletju uspešno implementirala model policijskega dela v skupnosti in naredila pomemben korak k varnejši lokalni skupnosti, o čemer priča tudi zadovoljstvo Pomurcev z delom policije (Petek in Eman, 2018). K visokemu zadovoljstvu Pomurcev z delom policije, še posebej policijskim delom v skupnosti, so nedvomno prispevali (tudi) posamezni projekti, ki so jih policisti izpeljali za lokalne prebivalce ali skupaj z njimi in drugimi deležniki, odgovornimi za varnost v lokalni skupnosti. Najbolj odmevni primeri dobre prakse policijskega dela v skupnosti PU MS so:

1. Projekt *Nazaj k ljudem*. Projekt je imel en in edini cilj – poglobiti sodelovanje policije s prebivalci in pritegniti vse deležnike k odpravi vzrokov, ki pogojujejo nastanek varnostnih problemov vseh ljudi in institucij na lokalnem območju. Sledili so ugotovitvi drugih, da je policija lahko bolj uspešna v lokalni skupnosti, če se z njo oziroma ljudmi v njej bolj poveže in skupaj z njimi ugotavlja vzroke negativnih ravnanj ter jih s skupnimi močmi poskušajo tudi odpraviti. S projektom je bil dosežen enoten pristop na območju celotne PU MS pri izvajanju policijske dejavnosti, usmerjene k ljudem, v lokalno skupnost in dvosmerno komunikacijo pri reševanju problemov lokalne skupnosti. Koordinirano delovanje za celotno policijsko upravo, policijske postaje za celotno policijsko postajo in vodje policijskega okoliša za policijski okoliš. Pri tem so dosegli, da se delo na policijskem okolišu izvaja učinkovito in so ukrepi sledljivi/preverljivi za vsak policijski okoliš, policijsko postajo in celotno policijsko upravo.
2. *Akademija detektiva Frančka* v Termah Banovci, kjer v času zimskih počitnic VPO-ji in drugi policisti aktivno sodelujejo in vodijo preventivne akcije za otroke. Policisti skupaj z otroki, ki preživljajo zimske počitnice v Termah Banovci, »odkrivajo« osumljence kaznivih dejanj, če pobegnejo, jih skupaj z vodniki službenih policijskih psov poskušajo prijeti, opravljajo ogled krajev kaznivih dejanj, požarov, izzivajo sledove, ki jih osumljenci pustijo na kraju, otroci spoznavajo razlike med detektivi nekoč in danes, spoznavajo policijsko samoobrambo in opravljajo test varne vožnje na simulatorju (obvladovanje motornega kolesa). Policisti otrokom predstavijo tudi opremo, ki jo uporabljajo pri delu.
3. Projekt *Družina v prometu* v sodelovanju z osnovnimi šolami, kjer se je vključil tudi Svet za preventivo občine Lendava.

4. Preventivni projekti *Pobarvali bomo* (Projekt se je izvedel na pobudo vodje policijskega okoliša MO Murska Sobota Tomaža Trajbariča, v sodelovanju z MO Murska Sobota, g. Filipom Kulčarjem in znanim soboškim fotografom Juretom Zaunekerjem v avgustu 2018. Z grafitom je bila pobarvana oz. predružačena negativna vsebina, ki je bila narisana na stenah zgradb v soboškem parku.), *Soboški bicikl* in *Skupaj premagovali ovire za slepe* (Policisti so skupaj s Svetom za invalide, ki deluje v MO Murska Sobota, pregledali dostope za invalide, označbe na cestišču in parkirnih prostorih, prečkanje prehodov za pešce in pločnikov, delovanje semaforjev in signalna usposobljenost itd.) v MO Murska Sobota v sodelovanju z mestno občino. MO Murska Sobota je za obdobje 5 let dala električno kolo v uporabo Policijski postaji Murska Sobota.
5. Projekt *Hvala, ker ne uporabljate mobilnega telefona*, ki se je izvajal od 10. do 30. aprila 2017 in se je zaključil z žrebanjem nagrad ter glavne nagrade v obliki varnostnega poligona, ki se je izvajal od 10. do 30. aprila 2017. Namen preventivnega projekta je bil opozarjanje in osveščanje vseh voznikov na nevarnosti uporabe mobilnih telefonov med vožnjo. Policija je v osnovi represivni organ in represivno ukrepa zoper voznike, ki ne spoštujejo zakonske prepovedi uporabe mobilnih telefonov med vožnjo. Pri tem pa se pozablja na vestne voznike, ki tovrstnih prekrškov ne delajo in se zavedajo negativnih posledic, ki lahko nastajajo zaradi uporabe telefona med vožnjo.
6. Stalna delovna srečanja z župani pomurskih občin, kjer se predstavi stanje varnosti v občini. Na ta način lokalno skupnost obveščajo o novostih na področju varnosti, prav tako pa se izmenjajo problematika, izkušnje, sodelovanje, pobude ipd.
7. V sodelovanju z Zvezo društev za cerebralno paralizo Slovenije so v Centru Sonček Murska Sobota izdelali magnetke »Policist Leon« vzorni mladi voznik, ki jih delijo mladim ob različnih dogodkih in s tem opozarjajo na varnost v prometu.
8. Aktivno sodelovanje z romskim, madžarskim radiem in lokalnimi mediji (deljenje preventivnih nasvetov v »eter« itd.).
9. Sodelovanje pri projektu *Teden vsežioljenskega učenja* na Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru, kjer VPO-ji in kriminalisti predstavijo svoje delo in podajo posamezne zanimive varnostne informacije gimnazijcem.
10. Izdelava in uvedba posebnega *obrazca za delo z žrtvami kaznivih dejanj*. Njegov namen je izboljšanje stanja na področju dela z žrtvami kaznivih dejanj, predvsem žrtev družinskega nasilja. Uporabljajo ga predvsem VPO-ji pri delu z žrtvami, iz njega pa so razvidne aktivnosti policije pri spremljanju stanja v družini, poleg tega so ugotovitve zelo pomembne pri obravnavi morebitnih novih oz. ponavljajočih se kršitvah oz. storitvi kaznivih dejanj.
11. Skrb za kulturno in zgodovinsko predstavitev dela pomurske policije lokalnim prebivalcem z izdajo knjige »Zgodovina orožništva in pomurske policije« ter odprtjem muzeja zgodovine slovenske policije na PU MS leta 2017.

12. Usposabljanje policistov za delo z AED in pomoč pri srčnem zastoju, kar se je v praksi že izkazalo kot učinkovito.
13. Pobuda in aktivno sodelovanje s SI-CERT pri izdaji brošure »Varni na internetu« za celotno slovensko policijo.

PU MS se lahko pohvali tudi z aktivnim sodelovanjem v dobrodelnih akcijah, med katerimi je najbolj znan *letni koncert Orkestra slovenske policije*, kjer zbrana sredstva podarijo pomoči potrebnim otrokom v regiji. Letos so zbrali 2.037,26 EUR, ki jih bodo namenili za financiranje šolskih dejavnosti oziroma nakup delovnih zvezkov, učbenikov in drugih potrebščin.

Poleg aktivnega sodelovanja z lokalno skupnostjo PU MS skrbi tudi za svoje zaposlene, pri čemer najbolj izstopa projekt *Promocija zdravlja na delovnem mestu*. Projekt se je začel izvajati leta 2015 s ciljem izboljšati delovno ter bivalno okolje zaposlenih in s tem spodbuditi zdravo staranje. V letu 2017 je projekt prejel državno priznanje za najboljšo dobro prakso na področju varnosti in zdravja pri delu v okviru kampanje Zdravo delovno okolje 2016–2017: »Zdrava delovna mesta za vse generacije«, ki ga je podelilo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Že naslednje leto je projekt dobil še pohvalno priznanje za primer dobre prakse Agencije EU za zdravo in varno delovno okolje za vse generacije.

Drugi nagrajeni projekt PU MS kot primer dobre prakse v policiji leta 2015 je *Postopkovnik*. Pravzaprav gre za rešitev – uvedbo postopka, ki omogoča strokovno in kakovostno obravnavo kompleksnejših zadev pri obravnavanju tujcev. Temelji na ideji, da bi našli »recept«, ki se ga morajo držati policisti, da ne izgubljajo prepotrebne časa, da opravijo vsa predpisana opravila ter da so vsi dokumenti izpolnjeni brez napak.

Leta 2017 je bil kot primer dobre prakse nagrajen tudi projekt *avtomatizirano zadolževanje opreme*. Policijske uprave in policijske postaje razpolagajo z različno tehnično opremo, katere vrednosti so lahko zelo visoke. Pogrešitev oz. izguba določene opreme, tudi orožja, pa lahko privede do hudih posledic. Sistem zadolževanja policistov z opremo je različen od enote do enote. Ob letnih inventurah se ugotavljajo manki opreme. Nekaj le-te se zaradi različnih razlogov izgubi, večkrat pa se tudi ugotovi, da se je oprema med enotami zamenjala. Kljub nadzoru na tem področju pa se določene »nepravilnosti« in težave še vedno pojavljajo.⁴

Na PU MS so uvedli tudi nekaj manjših sprememb in postopkov z namenom doseganja kakovostnega in bolj učinkovitega dela policije (npr. opomnik za delo policistov pri izreku ukrepa prepovedi približevanja, opomnik

⁴ *Izhodišče o avtomatiziranem zadolževanju in razdolževanju opreme temelji na ideji, da bi selje ustvaril sistem, ki bi zmanjšal tveganja na tem področju, s tem pa bi vsi skupaj prihranili pri finančnih in materialnih sredstvih. Ideja temelji tudi na povečanju individualne odgovornosti policistov in večji sledljivosti opreme. Pomemben element je tudi zmanjševanje birokratskih ovir in prijaznejše poslovanje. Ni nepomemben tudi namen, da se pogrešitev opreme identificira takoj in samodejno. Z uvedbo predlaganega sistema bilje se povečalo tudi odgovorno ravnanje z opremo, nadzor nad opremo in pregled uporabe opreme na terenu. Boljši je tudi celotni vpogled nad opremo v enoti, v primeru ureditve sistema na celotni PU pa tudi nad opremo na celotni PU. Sistem sili zaposlene k takojšnji identifikaciji poškodb opreme že ob zadolžitvi, s tem pa tudi preprečuje prenos odgovornosti in ne nazadnje izgube odgovornosti skozi daljše časovno obdobje. Sistem bil se je hkrati zmanjšal tudi čas zadolževanja in razdolževanja z opremo.*

za delo policistov pri kontroli javne prireditve itd.), lažjega dostopa do podatkov in racionalne porabe finančnih sredstev (npr. načrtovana poraba po stroškovnih mestih, mesečno spremljanje prevoženih kilometrov in porabe goriva službenih vozil itd.).

Povzamemo lahko, da vsak omenjeni projekt, njegovi rezultati in prejete nagrade pričajo o tem, da je PU MS primer dobre prakse policijskega dela v skupnosti, ki pa nikakor ne sme zaspati na lovorikah in si mora tudi v prihodnje prizadevati in biti dosegljiva ter vidna ljudem, da bodo tudi ljudje pripravljeni sodelovati z njo.

4 ZAKLJUČEK

Pomurska policija je nedvomno zelo uspešno implementirala model policijskega dela v skupnosti in ga izredno dobro izvaja ter s tem zelo pripomore k varnejši lokalni skupnosti. Slednje sta ugotovili tudi Petek in Eman (2018, str. 95) v študiji o varnosti v MO Murska Sobota: »Odgovornim za varnost v lokalni skupnosti v MO Murska Sobota je uspelo najti ustrezno kombinacijo in sodelovanje med policijskim delom v skupnosti, nadzorom in preprečevanjem kriminalitete ter sodelovanjem mestne občine, redarstva in občanov.«

Priznati pa moramo, da za vsakim uspehom organizacije vedno stojijo ljudje. Brez dobrega vodstva, uspešnih zaposlenih, kooperativnih deležnikov, odgovornih za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti, ter dovetnih članov lokalne skupnosti, o uspešnem zagotavljanju varnosti v Pomurju ne bi mogli govoriti.

VPO ocenjuje, da so nekateri ljudje pripravljeni sodelovati, spet drugi niso. Tomaž Trajbarič je VPO v samem središču Murske Sobote, ki svoje delo opravlja s srcem, kar se odraža tudi v lokalni skupnosti. Prebivalci ga poznajo, se ga razveselijo in z veseljem poklepetajo z njim ter ga včasih povprašajo tudi za mnenje ali nasvet. Zelo dobrodošel je tudi na vseh osnovnih šolah in vrtcih, kjer vsako leto znova, a z enakim zanosom, predstavi delo VPO in policije v lokalni skupnosti ter otroke poskusi ozaveščati, kako pomembna dobrina je varnost v 21. stoletju. Prav tako pa ga učitelji in drugi večkrat prosijo za pomoč ali nasvet pri reševanju varnostnih problemov v skupnosti.

Imeti takšnega VPO je za policijo neverjetni bonus, saj dejansko prevzema odgovornost in skrbi za svoj policijski okoliš, zato je izvajanje policijskega dela v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti neizmerno lažje in uspešnejše. Izredno pomembno je, da policisti z veseljem opravljajo svoje delo, saj ga potem opravljajo bolje. Zelo pa je pomembno tudi dobro sodelovanje policije z lokalnimi oblastmi in ljudmi v skupnosti.

UPORABLJENI VIRI

Ajpes. (2018). *Policijska uprava Murska Sobota*. Pridobljeno na https://www.ajpes.si/podjetje/POLICIJSKA_UPRAVA_MURSKA_SOBOTA?enota=137436&EnotaStatus=2

- Banutai, E., Rančigaj, K. in Lobnikar, B. (2006). Pomen in pripravljenost prebivalcev Slovenije za sodelovanje s policijo. V B. Lobnikar (ur.), *Raznolikost zagotavljanja varnosti: zbornik prispevkov* (str. 586–601). Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
- Bren, M. in Bagari, D. (2013). Mnenjska raziskava o zadovoljstvu občanov z delom policije, njeni uspešnosti, o zaupanju vanju ter občutku varnosti na območju Policijske uprave Murska Sobota. *Varstvoslovje*, 15(1), 64–82.
- Bučar, F. (1997). Varnost kot dobrina. V A. Anžič, B. Virjent in M. Djurić (ur.), *Zasebno varovanje in detektivske dejavnosti: dileme in perspektive* (str. 3–10). Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Eman, K. in Hacin, R. (2015). Analiza kriminalitete na območju Občine Puconci z uporabo metode kartiranja kriminalitete. *Anali Pomurske akademsko znanstvene unije HD*, 1(1), 27–44.
- Eman, K. in Hacin, R. (2018). Kriminaliteta v mestnih občinah v Republiki Sloveniji. V G. Meško, A. Sotlar in B. Lobnikar (ur.), 4. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Sklepne ugotovitve raziskovanja (2015–2018): Konferenčni zbornik* (str. 249–268). Maribor: Univerzitetna založba.
- Eman, K., Meško, G. in Ivančič, D. (2012). Ekološka kriminaliteta v Pomurju. *Varstvoslovje*, 14(1), 113–131.
- Grafenauer, B. (2000). *Lokalna samouprava na Slovenskem: Teritorialno-organizacijske strukture*. Maribor: Pravna fakulteta.
- Grizold, A. (1992). *Razpotja nacionalne varnosti: Obramboslovne raziskave v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ivančič, D. in Žibrat, B. (2016). Izkušnje Policijske uprave Murska Sobota pri izvajanju policijskega dela v skupnosti na območju Pomurja. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih: Konferenčni zbornik* (str. 3–11). Maribor: Univerzitetna založba.
- Jere, M., Sotlar, A. in Meško, G. (2012). Praksa in raziskovanje policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(1), 3–13.
- Kosmač, F. in Gorenak, V. (2004). Stališča komandirjev policijskih postaj do policijskega dela v skupnosti. V B. Lobnikar (ur.), 5. *Slovenski dnevi varstvoslovja: Zbornik prispevkov* (str. 714–726). Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
- Lobnikar, B. in Mušič, T. (2004). Policija v sodobni družbi in preprečevanje nasilja v družini. V *Nasilje v družini – poti do rešitev* (str. 59–64). Ljubljana: Varuh človekovih pravic.
- Lobnikar, B., Sotlar, A. in Meško, G. (2013). Razvoj policijske dejavnosti v Srednji in Vzhodni Evropi. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 64(1), 5–18
- Mestna občina Murska Sobota [MO Murska Sobota]. (2016). *Občinski program varnosti Mestne občine Murska Sobota*. Pridobljeno na <https://www.murska-sobota.si/sites/default/files/dokumenti/mestni-svet/4-16/Ob%C4%8Dinski%20program%20varnosti%20Mestne%20ob%C4%8Dine%20Murska%20Sobota.pdf>
- Meško, G. (2002a). Nekatere strategije preprečevanja kriminalitete. V G. Meško (ur.), *Vizije slovenske kriminologije* (str. 43–58). Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.

- Meško, G. (2002b). *Osnove preprečevanja kriminalitete*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Meško, G. (2006). *Kriminologija*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Meško, G. in Hacin, R. (2018). Pregled študij o načrtovanju in oblikovanju okolja kot obliki situacijskega preprečevanja kriminalitete. V G. Meško, A. Sotlar in B. Lobnikar (ur.), *4. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Sklepne ugotovitve raziskovanja (2015–2018): Konferenčni zbornik* (str. 223–248). Maribor: Univerzitetna založba.
- Meško, G. in Lobnikar, B. (2005). The contribution of local safety councils to local responsibility in crime prevention and provision of safety. *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*, 28(2), 353–373.
- Meško, G. in Pirnat, U. (2017). Kriminaliteta in zaznavanje varnosti v urbanih soseskah. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji* (str. 35–44). Maribor: Univerzitetna založba.
- Meško, G. in Sotlar, A. (2012). Preprečevanje kriminalitete v lokalnih skupnostih: Med ad hoc pristopi in na znanju temelječih preventivnih dejavnosti. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(3), 229–239.
- Meško, G. in Vogrinec, M. (2003). Pojmovanje preprečevanja kriminalitete in zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti. V M. Pagon in B. Lobnikar (ur.), *4. Slovenski dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Meško, G., Fallshore, M. in Jevšek, A. (2007). Policija in strah pred kriminaliteto. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(3), 229–239.
- Meško, G., Sotlar, A. in Lobnikar, B. (2018). Predgovor. V G. Meško, A. Sotlar in B. Lobnikar (ur.), *4. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Sklepne ugotovitve raziskovanja (2015–2018): Konferenčni zbornik* (str. 1–6). Maribor: Univerzitetna založba.
- Mikulan, M. (2004). V skupnost usmerjeno policijsko delo – razkorak med teorijo in prakso. V G. Meško (ur.), *Preprečevanje kriminalitete – teorija, praksa in dileme* (str. 285–299). Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.
- Ministrstvo za notranje zadeve RS [MNZ RS]. (2015). *Smernice za izdelavo občinskega programa varnosti*. Ljubljana: MNZ RS.
- Mitar, M. (2008). *Primerjava izbranih pristopov za ocenjevanje varnosti sodobne družbe*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Modic, M. (2017). Vpliv zaznane prisotnosti policije v soseski na mnenje prebivalcev o policijskem delu. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji* (str. 27–34). Maribor: Univerzitetna založba.
- Modic, M., Lobnikar, B. in Dvojmoč, M. (2014). Policijska dejavnost v Sloveniji: Analiza procesov transformacije, pluralizacije in privatizacije. *Varstvoslovje*, 16(3), 217–241.
- Pagon, M. in Lobnikar, B. (2001). Ustanavljanje mestne policije: Odnos prebivalcev mesta Ljubljane do novih oblik organiziranja policijske dejavnosti. *Varstvoslovje*, 3(4), 233–246.
- Pečar, J. (1988). *Formalno nadzorstvo: Kriminološki in kriminalno politični pogledi*. Ljubljana: Delavska enotnost.

- Pečar, J. (1992). *Institucionalizirano nedržavno nadzorstvo*. Radovljica: Didakta.
- Pečar, J. (1994). Kriminaliteta in varnost. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 45(4), 337–345.
- Pečar, J. (2001). Policija in (lokalna) skupnost. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 52(2), 132–140.
- Petek, A. in Eman, K. (2018). Zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti – študija primera Mestne občine Murska Sobota. *Varstvoslovje*, 20(1), 82–101.
- Pirnat, U. in Meško, G. (2018). Varnost v urbanih lokalnih skupnostih – primerjava med soseskami v Ljubljani. V G. Meško, A. Sotlar in B. Lobnikar (ur.), 4. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Sklepne ugotovitve raziskovanja (2015-2018): Konferenčni zbornik (str. 141–175). Maribor: Univerzitetna založba.
- Pirnat, U., Hacin, R. in Meško, G. (2018). Pregled raziskovanja varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji. V G. Meško, A. Sotlar in B. Lobnikar (ur.), 4. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Sklepne ugotovitve raziskovanja (2015–2018): Konferenčni zbornik (str. 7–43). Maribor: Univerzitetna založba.
- Policija. (n. d.). *Policijsko delo v skupnosti*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/nase-naloge/druga-podrocja/policijsko-delo-v-skupnosti>
- Policija. (2008). *Kodeks policijske etike*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/images/stories/Publikacije/PDF/Kodeks.pdf>
- Policija. (2017). *Policijska uprava Murska Sobota*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/organiziranost/policijske-uprave/pu-murska-sobota-sp-396>
- Programska skupina Varnost v lokalnih skupnostih. (n. d.). Pridobljeno na <https://www.fvv.um.si/ProgramskaSkupina/>
- Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016 (ReNPPZK12-16). (2012). *Uradni list RS*, (83/12).
- Resolucija o preprečevanju in zatiranju kriminalitete (RePZK). (2006). *Uradni list RS*, (43/06).
- Smolej, D. (2013). Preprečevanje kriminalitete z novo strategijo policijskega dela v skupnosti. V T. Pavšič Mrevlje in I. Areh (ur.), 14. Slovenski dnevi varstvoslovja: Zbornik prispevkov. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na http://www.fvv.uni-mb.si/DV2013/zbornik/policijska_dejavnost/Smolej.pdf
- Šelih, A. (2004). Preprečevanje kriminalitete – razvoj in dileme. V G. Meško (ur.), *Preprečevanje kriminalitete – teorija, praksa in dileme* (str. 19–30). Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.
- Tičar, B. (2015). Pravna ureditev varnosti na lokalni ravni. V G. Meško (ur.), *Varnost v lokalni skupnosti: Zbornik prispevkov Prve nacionalne konference o varnosti v lokalnih skupnostih* (str. 34–45). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Trojanowicz, R., Kappeler, V. E. in Gaines, L. K. (2002). *Community policing: A contemporary perspective* (3rd ed.). Cincinnati: Anderson.
- Ustava Republike Slovenije [Ustava RS]. (1991, 1997, 2000, 2003, 2004, 2006, 2013, 2016). *Uradni list RS*, (33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 69/04, 69/04, 68/0647/13, 47/13, 75/16).
- Vlaj, S. (2006). *Lokalna samouprava: Teorija in praksa*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.

- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS-UPB). (2007, 2008, 2009, 2010). *Uradni list RS*, (94/07, 76/08, 79/09, 51/10).
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol). (2013). *Uradni list RS*, (15/13).
- Zakon o občinskem redarstvu (ZORed). (2006, 2017). *Uradni list RS*, (139/06, 9/17).
- Zakon o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol). (2013, 2014, 2015, 2016, 2017). *Uradni list RS*, (15/13, 11/14, 86/15, 77/16, 77/17).
- Završnik, A. (2010). Tehnično nadzorovanje vsakodnevnega življenja – postdisciplinske teoretične perspektive. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 61(2), 178–190.
- Žaberl, M. (2004). Vodja policijskega okoliša – slovenski policist za preventivo. V G. Meško (ur.), *Preprečevanje kriminalitete – teorija, praksa in dileme* (str. 271–284). Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.
- Žaberl, M. (2006). *Temelji policijskih pooblastil*. Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
- Žnidarič, B. (2006). Teoretična izhodišča sodobne varnostne paradigme. *Delo in varnost*, 51(5), 53–56.

O avtorjih:

Dr. Katja Eman, izredna profesorica za kriminologijo na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru, Ljubljana, Slovenija. E-pošta: katja.eman@fvv.uni-mb.si

Damir Ivančič, direktor Policijske uprave Murska Sobota, Murska Sobota, Slovenija. E-pošta: damir.ivancic@policija.si

Dejan Bagari, vodja Operativno-komunikacijskega centra Policijske uprave Murska Sobota, Murska Sobota, Slovenija. E-pošta: dejan.bagari@policija.si